

Sinteza obiecțiilor și propunerilor
la proiectul de Lege pentru modificarea Codului de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003
(delimitarea competențelor Procuraturii Anticorupție și Centrului Național Anticorupție la investigarea cauzelor
de corupție la nivel înalt)

Autoritatea emitentă	Nr. d/o	Obiecțiile și propunerile prezentate	Opinia Ministerului Justiției
Ministerul Afacerilor Interne nr. 38/ 951 din 1 martie 2023	1.	Analizând propunerile de amendare a art. 269 și art. 270 din Codul de procedură penală nr. 122/2003 (în continuare - CPP), se constată intenția autorului de a extinde competența organului de urmărire penală al Ministerului Afacerilor Interne, în sensul examinării corupției mici (avantajul ilicit până la 5000 unități convenționale, echivalent al sumei de 250000 lei) și a infracțiunilor comise de către minori, infracțiunilor ce țin de protecția muncii, infracțiunilor ecologice, care până acum reveneau spre examinare Procuraturii. Astfel, se menționează că odată cu trecerea acestor genuri de infracțiuni în competența organului de urmărire penală al Ministerului Afacerilor Interne, va crește brusc volumul de lucru al ofițerilor de urmărire penală, iar situația va deveni și mai alarmantă. Este de precizat că la moment, organului de urmărire penală al Ministerului Afacerilor Interne îi revine spre examinare aproximativ 80% din infracțiuni, însă din numărul total de 751 funcții prevăzute conform statelor de personal, 183 funcții sunt vacante. La fel, în rândurile angajaților Ministerului Afacerilor Interne se atestă o remunerare insuficientă comparativ cu alți funcționari cu atribuții și competențe similare, cum ar fi: organele de urmărire penală din cadrul Centrului Național Anticorupție și Procuraturii, fapt ce evidențiază o discrepanță între organele de urmărire penală din diverse autorități.	Precizare Din <i>Analiza funcțională a Procuraturii Anticorupție a Republicii Moldova elaborat în cadrul proiectului „Asigurarea unui sistem de justiție integru, eficient și independent în Republica Moldova” implementat de Institutul pentru Politici și Reforme Europene (IPRE) cu susținerea Fundației Soros Moldova</i>², deducem că atât CNA, cât și PA sunt în prezent supraîncărcate cu dosare de corupție mică și nici o instituție nu se concentrează asupra corupției la nivel înalt și a corupției sistemice. „Problemele sistemice care stau la baza acestui model sunt foarte bine observate în raportul OCDE (2022)³. Investigarea infracțiunilor de

² <https://ipre.md/2022/11/23/analiza-funcionala-a-procuraturii-anticoruptie-a-republicii-moldova/>

³ [TI Moldova Monitoring the declarations of incomes and properties by the Prosecutors of RM.pdf \(transparency.md\)](#)

	Se atrage atenția că, pe lângă exercitarea urmăririi penale, ofițerii de urmărire penală din cadrul Ministerului Afacerilor Interne sunt implicați și în alte activități de serviciu, ceea ce nu este caracteristic angajaților din domeniul urmăririi penale din alte instituții, de exemplu: serviciul diurn, implicarea la paza lăcașelor sfinte – la sărbătorile Pascale, paza secțiilor de votare, implicarea în grupe de documentare în cadrul întrunirilor desfășurate în condițiile Legii privind întrunirile nr. 26/2008 etc. Spre exemplu, în perioada scrutinului electoral, angajații Ministerului Afacerilor Interne, inclusiv ofițerii de urmărire penală, ofițerii de investigații sunt implicați la maxim pentru asigurarea ordinii și securității publice, pentru asigurarea pazei materialelor electorale or, conform art. 54 alin. (4) din Codul electoral nr. 1381/1997, localul în care se păstrează buletinele de vot este păzit de poliție. La fel, art. 63 alin. (6) din Codul electoral prevede că președintele biroului electoral al secției de votare predă consiliului electoral de circumscripție, cât de curând posibil, dar nu mai târziu de 18 ore după anunțarea închiderii secțiilor de votare, buletinele cu voturile valabil exprimate pentru fiecare concurent electoral aparte, procesul-verbal, raportul, buletinele nevalabile, anulate sau contestate, cererile și contestațiile, toate fiind sigilate într-o cutie (pachet). Transportarea cutiei (pachetului) sigilate va fi însoțită de paza poliției, de președinte și de cel puțin doi membri ai biroului electoral al secției de votare. Prin urmare, se constată că în aceste circumstanțe, organul de urmărire penală al Ministerului Afacerilor Interne va fi în imposibilitate de a examina actele de corupere a alegătorilor, or ofițerii de urmărire penală, ofițerii de investigații, la fel sunt implicați în asigurarea pazei secțiilor de votare. În același context, se comunică că investigarea infracțiunilor de corupție și a celor conexe actelor de corupție necesită o pregătire profesională specială și suficientă. Astfel, se precizează că în cadrul inspectoratelor de poliție teritoriale sunt angajați inclusiv și subofițeri de investigații – persoane care nu au studii superioare, unii având doar	corupție în Republica Moldova intră în competența diferitor organe, într-un mecanism greoi. Pe lângă infracțiunile investigate direct de către procurorii din cadrul PA, aceștia supraveghează sau controlează (conduc) și investigațiile efectuate de către CNA. ... [În general], conceptul de PA este adecvat pentru un mandat de investigare și urmărire penală a cazurilor de mare corupție. PA este competentă să se ocupe de infracțiunile de corupție comise de o categorie de persoane care pot fi considerate funcționari de rang înalt și pentru infracțiunile de corupție care au alte elemente care le conferă titlul de mare corupție (valoarea mitei, valoarea prejudiciului cauzat). Cu toate acestea, competența PA nu se limitează la aceste infracțiuni. Legea adaugă faptul că PA are competența de a conduce (superviza) investigația efectuată de CNA. La rândul său, CNA are, prin lege, o competență mai largă, nefiind limitată de o anumită categorie de infractori și nici de un prag financiar.
--	---	---

	studii gimnaziale. Acest fapt poate genera investigarea incompletă și admiterea unor încălcări evidente de procedură, ceea ce va avea ca efect imposibilitatea atragerii la răspundere a persoanei și restabilirea valorilor sociale lezate. În plus, mecanismele de corupție devin din ce în ce mai sofisticate și, deseori implică comiterea de fapte penale cu încadrări juridice multiple. Adițional, se comunică că organul de urmărire penală al Ministerului Afacerilor Interne nu deține suficiente resurse și instrumente pentru examinarea unor astfel de infracțiuni, acest aspect reieșind chiar din identitatea și statutul persoanelor care comit acte de corupție, acestea din urmă având alte pârghii și posibilități de influență, comparativ cu un subofițer de investigații sau un ofițer de urmărire penală din cadrul unui inspectorat de poliție teritorial. Totodată, se propune revizuirea propunerilor privind competența organelor de urmărire penală pentru examinarea faptelor coruptibile fără a face diferența între mica corupție și marea corupție or, reieșind din semnificația noțiunii de corupție, chiar și în actele normative internaționale, acestea nu fac diferența între nivelurile fenomenului de corupție, acest nivel fiind instituit de teoreticieni. De exemplu, Convenția Organizației Națiunilor Unite împotriva corupției (New York, 31 octombrie 2003) definește corupția agenților publici naționali ca acțiune de a solicita sau de a accepta, direct sau indirect, un folos necuvenit pentru sine sau pentru o altă persoană, cu scopul de a îndeplini ori de a se abține de la întreprinderea unui act în exercițiul funcțiilor sale oficiale. Convenția civilă privind corupție (Strasbourg, 4 noiembrie 1999) definește corupția ca fiind faptul de a solicita, de a oferi, de a da sau de a accepta, direct sau indirect, un comision ilicit sau un alt avantaj necuvenit sau promisiunea unui asemenea avantaj necuvenit, care afectează exercitarea normală a unei funcții sau comportamentul cerut beneficiarului comisionului ilicit sau al avantajului necuvenit, sau al promisiunii unui asemenea avantaj necuvenit.	Astfel, PA nu poate fi considerată [ca fiind un organ exclusiv] pentru a investiga și/sau urmări penal marea corupție. Atât procurorii, cât și societatea civilă și-au exprimat dorința de a avea o reformă care să modifice legea și să raționalizeze competența PA pentru cazurile de mare corupție și, astfel, să permită o mai bună utilizare a resurselor PA. Procurorii locali, cu sprijinul poliției, pot investiga foarte bine cazurile de mică corupție. În acest caz, procurorii PA vor trebui să se concentreze doar pe cazurile cele mai complexe și relevante și să dea dovadă de independență în investigațiile lor.” În același context, prin raportul elaborat de către <i>Comitetul Consultativ Independent Anticorupție</i> „Ruperea cercului vicios: regândirea cadrului instituțional anticorupție în Republica Moldova”⁴ experții recomandă ca „CNA ar trebui să evalueze conceptul de corupție mică
--	---	--

⁴ <https://ccia.md/reports/ruperea-cercului-vicios/>

		La caz, este necesară examinarea analizei strategice privind profilul infractorului pe cazurile de corupție, în baza hotărârilor judecătorești pronunțate în perioada anului 2021, or acest studiu notează clar că, aproximativ în toate cazurile traficantii de influență au pretins și au primit mijloace bănești. Valoarea medie a mitei primite a fost de aproximativ 28 000 de lei, iar cuantumul acesteia a variat între 120 de lei și puțin peste 417 000 de lei. Faptele cu cele mai mici valori ale mitei primite în cazurile traficului de influență au afectat domeniul medical, iar cu cele mai mari – domeniul justiției, bugetul, frontiera de stat și vama. Din 10 cazuri cu cea mai mare valoare a mitei (cuprinsă între 98 300 și 417 402 lei), în 7 cazuri obiectul infracțiunii a fost orientat în domeniul justiției, unde valoarea medie a constituit circa 169 000 de lei¹. Astfel, reieșind din statistica menționată, devine clar că actele de corupție în cuantum de până la 5000 unități convenționale, echivalent al sumei de 250000 lei (incluse în competența organului de urmărire penală al Centrului Național Anticorupție) este manifestată în cazuri destul de rare, iar din conținutul proiectului se constată că majoritatea cazurilor de corupție urmează a fi examinate de către organul de urmărire penală al Ministerului Afacerilor Interne, fapt ce este inadmisibil urmare celor invocate supra.	în contextul Republicii Moldova și să prezinte Parlamentului o delimitare clară între corupția sistemică și cea mică, pentru modificarea corespunzătoare a legislației, urmând ca investigarea corupției mici să fie atribuită MAI.” Toate aceste raționamente au fost luate în considerare pentru a răspunde nevoilor societății și a atinge obiectivul trasat în condiționalitățile asumate față de UE. Respectiv, se propune ca funcția de investigare penală pentru corupția la nivel înalt să fie concentrată în cadrul PA, iar CNA să investigheze corupția sistemică, pe când corupția mică să fie investigată de către organul de urmărire penală a Ministerului Afacerilor Interne (MAI), <u>care urmează să coopereze cu CNA în vederea consolidării capacităților de investigare a acestor cazuri în cadrul MAI.</u> Această delimitare a funcțiilor va reduce riscul apariției conflictelor de competență, va contribui la
--	--	--	---

¹ <https://www.cna.md/public/files/AS-profil-infractor-2021ec2e8.pdf>

			specializarea profesioniștilor implicați în instrumentarea cauzelor de corupție, va asigura randamentul proceselor în curs de derulare și celor ulterioare prin focusarea pe domenii certe de competență. Pentru a răspunde acestor necesități, proiectul propune reglementarea limitei mărimii beneficiului ilicit (1 000 de unități convenționale) și a prejudiciului cauzat (10 000 de unități convenționale). Anume depășirea acestor cuantumuri ale pragului pecuniar vor constitui criteriu de delimitare a competențelor de urmărire penală pentru infracțiunile de corupție ce vor intra din jurisdicția organului de urmărire penală al MAI în jurisdicția CNA. Unicul organ de urmărire din cadrul MAI, este <i>Serviciului protecție internă și anticorupție (SPIA)</i>, care are menirea de a asigura securitatea internă, prevenirea și combaterea manifestărilor de corupție în rândul personalului aparatului central al MAI, autorităților administrative și
--	--	--	---

			instituțiilor din subordinea acestuia. Avînd în vedere că, SPIA este organul de urmărire penală abilitat cu atribuții specifice de a instrumenta cauzele de corupție din rîndul angajaților MAI, acesta dispune de pregătire suficientă de a efectua urmărirea penală și în cazul celorlalte infracțiuni de corupție, chiar dacă subiecții infracțiunilor respective sunt alții decît polițiștii. Or, specificul investigării infracțiunilor de corupție, indiferent de subiectul acestora, au aspecte comune, chiar uneori identice. În această ordine de idei, considerăm că Ministerul Afacerilor Interne urmează să identifice câteva <i>subdiviziuni capabile să acopere întreg teritoriul Republicii Moldova</i>, din punct de vedere zonal (spre exemplu: centru, nord și sud), ceea ce va permite atât specializarea ofițerilor de urmărire penală în investigarea infracțiunilor de corupție, cât și asigurarea unui control eficient în prevenirea și combaterea: abuzului de serviciu, conflictelor de interese, influențelor
--	--	--	--

			necorespunzătoare, presiunilor, favoritismului etc., exercitate de către sau în privința ofițerilor de urmărire penală. Mai mult ca atât, <i>subdiviziunile identificate de MAI care să acopere întreg teritoriul Republicii Moldova pentru investigarea infracțiunilor de corupție</i>, va coopera cu CNA în vederea consolidării capacităților de investigare a acestor infracțiuni, fapt ce va contribui la specializarea profesioniștilor implicați în instrumentarea cauzelor de corupție, va asigura randamentul proceselor în curs de derulare și celor ulterioare prin focusarea pe domenii certe de competență. Astfel, la caz, sunt relevante recomandările din raportul elaborat de către <i>Comitetul Consultativ Independent Anticorupție „Ruperea cercului vicios: regândirea cadrului instituțional anticorupție în Republica Moldova</i> în care se menționează că „pentru o perioadă de tranziție [...], CNA și MAI trebuie să coopereze în vederea consolidării capacităților de investigare a acestor
--	--	--	--

			cazuri în cadrul MAI” iar „partenerii de dezvoltare ar trebui să susțină CNA în consolidarea capacităților de investigare a corupției sistemice, în special la nivel regional, și să contribuie la creșterea capacității personalului MAI de a investiga în mod adecvat cazurile de corupție mică (imediat și permanent)”.
	2.	Având în vedere motivele de drept și de fapt reliefate anterior, se evidențiază că chiar și din denumirea și scopul proiectului se desprinde necesitatea și importanța delimitării competențelor Procuraturii Anticorupție și Centrului Național Anticorupție la investigarea cauzelor de corupție la nivel înalt. Respectiv, abordarea organului de urmărire penală al Ministerului Afacerilor Interne și includerea în sarcina acestuia a atribuției de investigare a 42 de infracțiuni noi (de exemplu: art. 227 din CP – Poluarea solului, art. 238 din CP - Dobândirea creditului, împrumutului sau despăgubirii/ indemnizației de asigurare prin înșelăciune, art. 242² din CP - Pariurile aranjate, art. 244² din CP- Manipularea pe piața gazelor naturale etc.) este irelevantă și inoportună reieșind din amendament propus la art. 270 din CPP. Totodată, în competența organului de urmărire penală al Ministerului Afacerilor Interne au fost puse și alte 27 de infracțiuni contra bunei desfășurări a activității în sfera publică (care la moment se află în competența Centrului Național Anticorupție), fapt ce la fel nu se susține.	Precizare Conform art. 266 din <i>Codul de procedură penală</i> organul de urmărire penală al Ministerului Afacerilor Interne efectuează urmărirea penală pentru orice infracțiune care nu este dată prin lege în competența altor organe de urmărire penală sau este dată în competența lui prin ordonanța procurorului. Respectiv, această reglementare este cu titlu de principiu general, prin care se instituie regula potrivit căreia <u>organul de urmărire penală al MAI investighează toate infracțiunile</u>, cu excepția acelor infracțiuni ce sunt atribuite în competența altor organe de urmărire penală. Așadar, proiectul în cauză are menirea de a delimita

			competențele mai multor organe de urmărire penală, inclusiv prin atribuirea unor anumite categorii de infracțiuni de la un organ de urmărire penală la altul.
3.	În partea ce ține de amendarea art. 270² din CPP, se remarcă că prevederile actuale ale art. 270² alin. (2) din CPP, statuează că Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale conduce urmărirea penală în cauzele în care urmărirea penală este efectuată de către organele de urmărire penală cu competența pe întreg teritoriul Republicii Moldova. Însă, potrivit proiectului, această normă se exclude, nefiind clar care autoritate preia această atribuție și cine va conduce urmărirea penală în cauzele din gestiunea organelor de urmărire penală care au competență pe întreg teritoriul țării. În acest sens, se consideră oportun de a se păstra competența Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale la conducerea urmăririi penale în cauzele în care aceasta este efectuată de către organele de urmărire penală cu competențe pe întreg teritoriul Republicii Moldova.	Precizare În proiect se va expune următoarea redacție: Articolul 270² alineatul (2) va avea următorul cuprins: „(2) Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale conduce urmărirea penală în cauzele în care urmărirea penală este efectuată de către organele de urmărire penală cu competență teritorială generală ale: a) Ministerului Afacerilor Interne; b) Serviciului Vamal; c) Serviciului Fiscal de Stat.”.	
4.	Cu titlu de recomandare și în vederea facilitării exercitării urmăririi penale în cazurile de corupție cu implicarea angajaților Ministerului Afacerilor Interne, se comunică că în cadrul Ministerului Afacerilor Interne există Serviciul protecție internă și anticorupție (în continuare - SPIA), care este investit cu atribuții de investigare a actelor de corupție și celor conexe acestora. În acest sens, se propune ca actele de corupție comise de către personalul Ministerului Afacerilor Interne să fie investigate exclusiv de către SPIA. Astfel, se	Nu se acceptă A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 1	

	recomandă amendarea art. 266 din CPP, în sensul completării acestuia cu un alineat nou, după cum urmează: „ (2) Organul de urmărire penală al Serviciului protecție internă și anticorupție al Ministerului Afacerilor Interne efectuează urmărirea penală în privința infracțiunilor prevăzute la art. 324-329, 330², 352¹ din Codul penal, a celor săvârșite în conexiune cu acestea, precum și în cazul infracțiunilor comise cu folosirea situației de serviciu, prevăzute la art. 190 și 191 din Codul penal și a celor atribuite în competență prin ordonanța procurorului, cu excepțiile prevăzute de prezentul cod, dacă au fost săvârșite de către personalul Ministerului Afacerilor Interne, în legătură cu exercitarea atribuțiilor de serviciu.”. În legătură cu cele expuse, se propune inclusiv completarea în final a art. 270¹ alin. (2) din CPP cu textul „și organul de urmărire penală al Serviciului protecție internă și anticorupție al Ministerului Afacerilor Interne.”. Per ansamblu, modificările propuse la capitolul atribuirii Procuraturii Anticorupție a competențelor suplimentare de conducere a urmăririi penale pe cauzele penale gestionate de către organul de urmărire penală al SPIA în coraport cu numărul infracțiunilor investigate (Centrul Național Anticorupție versus SPIA) nu vor avea impact negativ asupra activității Procuraturii și nu va spori semnificativ volumul de lucru al procurorilor. În schimb, acest fapt va permite organului de urmărire penală să implice activ subdiviziunile de profil (de investigații, acoperire operativă, suportul tehnic și componenta analitică) ale SPIA la acordarea sprijinului necesar, consolidând astfel, capacitățile instituționale de investigare a corupției la nivel înalt și sistemic. Drept exemplu poate servi analiza comparativă a datelor statistice, potrivit căreia pe parcursul anului 2022, în privința angajaților Ministerului Afacerilor Interne au fost pornite 89 cauze penale, dintre care, nemijlocit de către SPIA au fost pornite 55 cauze penale.	
5.		Precizare

		La întocmirea Notei informative este necesară respectarea modelului prevăzut în anexa nr. 1 la Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative și completarea detaliată și explicită a tuturor compartimentelor indicate în legea prenotată.	Nota informativă corespunde întocmai dispozițiilor art. 30 din <i>Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative</i>. În acest sens, anexa nr. 1 la <i>Legea nr. 100/2017</i>, pe când art. 30 alin. (2), în coroborare cu alin. (1) din același articol, stabilește că, compartimentele prevăzute la alin. (1) lit. g)–k) se includ în nota informativă doar dacă, la elaborarea proiectului actului normativ, au fost realizate etapele corespunzătoare.
Procuratura Anticorupție <i>Avizul din 1 martie 2023</i>	6.	Procuratura Anticorupție a examinat proiectul de hotărâre pentru aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Codului de procedură penală al Republicii Moldova nr.122/2003 (<i>delimitarea competențelor Procuraturii Anticorupție și Centrului Național Anticorupție la investigarea cauzelor de corupție la nivel înalt</i>) (număr unic 123/MJ/2023), ca rezultat formulăm următoarele propuneri de îmbunătățire. Art. I Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr.122/2003 Articolul 270. aliniatul (1): la punctul 1) doar litera h) se abrogă. Articolul 270¹. aliniatul (1) se propune în următoarea redacție: „(1) Procuratura Anticorupție exercită urmărirea penală în cazul infracțiunilor date în competența Centrului Național Anticorupție, săvârșite de persoanele prevăzute la art.270 alin.(1) pct.1) lit. a)-e) și i).”	Se acceptă parțial În proiect se va expune următoarea redacție: „Articolul 270, alineatul (1) punctul 1) se completează cu litera e¹) cu următorul cuprins: „e¹) directorul, directorul adjunct al Serviciului de Informații și Securitate și ofițerii de informații și securitate;”; litera g) va avea următorul cuprins: „g) ofițeri de urmărire penală și polițiști, în legătură cu exercitarea atribuțiilor de serviciu, cu excepțiile prevăzute la art. 269;” <i>literele h) se abrogă;</i>

	Potrivit proiectului, aferent competenței procurorului la exercitarea urmăririi penale, se propune abrogarea lit. i) din pct.1) alin.(1) art.270 [<i>angajații Centrului Național Anticorupție, în legătură cu exercitarea atribuțiilor de serviciu</i>] cu instituirea competenței speciale Procuraturii Anticorupție la exercitarea urmăririi penale în raport cu subiecții speciali (angajații Centrului Național Anticorupție) pentru infracțiunile săvârșite în legătură cu exercitarea atribuțiilor de serviciu. Considerăm imperios a menționa că, păstrarea reglementării propuse a fi instituite la art.270¹ alin.(1) conform proiectului, ar depăși scopul propus și asumat în Proiectul de modificare (delimitarea competențelor Procuraturii Anticorupție la investigarea cauzelor de corupție la nivel înalt). Or, stabilirea competenței Procuraturii Anticorupție și exercitarea urmăririi penale nemijlocit în cazul angajaților Centrului Național Anticorupție pentru săvârșirea infracțiunilor în legătură cu exercitarea atribuțiilor de serviciu, presupune examinarea oricăror modalități normative incriminate în partea specială a Codului penal, săvârșite de acești subiecți speciali odată cu realizarea atribuțiilor funcționale (ex.: infracțiuni contra cinstei și libertății, contra sănătății, contra justiției, contra patrimoniului, etc). Astfel, se impune păstrarea lit. i) din pct.1) alin.(1) art.270, competență generală a procurorului pentru angajații CNA, în cazul săvârșirii de către aceștia a oricăror infracțiuni la exercitarea atribuțiilor de serviciu, iar pentru săvârșirea de către ei a infracțiunilor prevăzute de art.181¹–182, 239–240, 324–335¹ și art. 352¹ alin.(2) din Codul penal, intervine competența specială a Procuraturii Anticorupție, în sensul acestor propuneri pentru alin.(1) art.270¹. Potrivit reglementării propuse a fi instituite la art.270¹ alin.(1) din prezentul Aviz, se realizează acțiunile asumate și care derivă din documentele de politici, respectiv se asigură limitarea competenței Procuraturii Anticorupție la investigarea doar a cauzelor de corupție de nivel înalt.	la litera i) se completează cu textul „, cu excepția celor prevăzute la art. 270¹”, „Articolul 270¹ va avea următorul cuprins: „Articolul 270¹. Competența Procuraturii Anticorupție (1) Procuratura Anticorupție exercită urmărirea penală în cazul infracțiunilor date în competența Centrului Național Anticorupție, săvârșite de persoanele prevăzute la art. 270 alin. (1) pct. 1) lit. a)-e¹) și i).”
--	--	---

7.	Art. II. (1) Se propune excluderea textului „la expirarea a 3 luni de”. (2) Se propune în următoarea redacție: „(2) În termen de 3 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi, cauzele penale aflate la faza de urmărire penală, se transmit organelor de urmărire penală competente.” Potrivit regulii generale prevăzute la art.56 alin.(1) din Legea nr.100 din 27.12.2017 cu privire la actele normative, <i>[Actele normative intră în vigoare peste o lună de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova sau la data indicată în textul actului normativ, care nu poate fi anterioară datei publicării]</i>. Cu titlu de excepție de la regula generală, poate fi stabilită intrarea în vigoare pentru o altă dată doar în cazul în care se urmărește protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, realizarea angajamentelor internaționale ale Republicii Moldova, conformarea cadrului normativ hotărârilor Curții Constituționale, eliminarea unor lacune din legislație sau contradicții între actele normative ori dacă există alte circumstanțe obiective. Or, potrivit proiectului, nu sunt prezentate argumentele și explicate temeiurile prevăzute de alin.(3) art.56 din Legea nr.100 care ar justifica derogări de la condițiile de publicare în ordinea generală prevăzută de lege. Astfel, considerăm ca propunerea formulată pentru alin.(1), și anume, ca la momentul publicării urmează să	Se acceptă parțial În proiect se va expune următoarea redacție: „Art. II – (1) Prezenta lege intră în vigoare la expirarea a 3 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. (2) În termen de 3 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi, a) cauzele penale aflate la faza de urmărire penală se transmit organelor de urmărire penală competente; b) Ministerul Afacerilor Interne va crea subdiviziuni teritoriale responsabile de efectuarea urmăririi penale a infracțiunilor de corupție, care să acopere întreg teritoriul Republicii Moldova, cu rază de activitate în trei zone regionale (Nord, Sud, Centru).” Suplimentar a se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 35
----	---	---

intre în vigoare modificările operate la Codul de procedură penală, este una legală și potrivită.

Cu referire la prevederile generale cu caracter de limitare din alin.(2) [*cauzele penale aflate la etapa de urmărire penală, dacă nu a fost înaintată învinuirea, se transmit organelor de urmărire penală competente*], le considerăm suplimentare și vin în contradicție cu alte prevederi din legi organice speciale.

Este clară situația juridică potrivit căreia, doar cauzele penale aflate în faza de urmărire penală pot fi expediate organului competent de drept să efectueze în continuare urmărirea penală și acest proces nu ar trebui să fie condiționat de atribuirea unei calități procesuale persoanei. Practica existentă la zi cu privire la soluționarea chestiunilor de competență atât după materie cât și după persoană, nu înregistrează astfel de abordări nefundamentate. Or, atribuirea calității procesuale persoanei, reprezintă activități procesuale firești și caracteristice fazei de urmărire penală.

De altfel, prevederile art.283 din Codul de procedură penală stabilesc pentru faza de urmărire penală, mecanismele juridice de schimbare sau completare a unei acuzații oficiale în raport cu o persoană care a fost pusă sub învinuire sau chiar de scoatere de sub urmărire penală în condițiile art.284 din Codul de procedură penală, când se stabilesc temeiurile de fapt și de drept.

Un aspect important ce urmează a fi reținut, se referă la reglementarea juridică a competenței, și aici putem indica asupra situației de drept când competența la efectuarea

		urmăririi penale urmează a fi reglementată dublu în cazul construcției juridice a normei propuse în proiect, atât de dispozițiile Codului de procedură penală (norme speciale) cât și în situațiile prevăzute de Art. II alin.(2) al legii de modificare (normă generală) iar potrivit art.5 alin.(3) din Legea 100 [<i>În caz de divergență între o normă generală și o normă specială, care se conțin în acte normative de același nivel, se aplică norma specială</i>]. Astfel, la efectuarea urmăririi penale cu încălcarea prevederilor Codului de procedură penală referitoare la competența după materie sau după calitatea persoanei atrag nulitatea actelor.	
Procuratura Generală nr. 4-1d/23-199, 200 din 2 martie 2023	8.	Procuratura Generală a examinat <i>proiectul de lege pentru modificarea Codului de procedură penală al Republicii Moldova nr.122/2003 (delimitarea competențelor Procuraturii Anticorupție și Centrului Național Anticorupție la investigarea cauzelor de corupție la nivel înalt) (număr unic 123/MJ/2023)</i>, remis spre avizare. Având în vedere că proiectul de lege a fost elaborat în vederea realizării acțiunilor ce derivă din mai multe documente de politici, precum și va delimita clar competența Procuraturii Anticorupție și ale Centrului Național Anticorupție în special privind corupția la nivel înalt, susținem prezentul proiect de lege cu următoarele obiecții și propuneri: <u>La Articolul I.</u> 1.1.La pct.4 din proiect – Articolul 270 din Codul de procedură penală	Se acceptă În proiect se va expune următoarea redacție: „Articolul 270, alineatul (1) punctul 1) se completează cu litera e¹⁾ cu următorul cuprins: „e¹⁾ directorul, directorul adjunct al Serviciului de Informații și Securitate și ofițerii de informații și securitate;”; litera g) va avea următorul cuprins: „g) ofițeri de urmărire penală și polițiști, în legătură cu exercitarea atribuțiilor de serviciu, cu excepțiile prevăzute la art. 269;” <i>literele h) se abrogă;</i>

	- la alineatul (1) punctul 1) cuvintele „<i>literale h) și i)</i>” propunem a le substitui cu cuvintele „<i>litera h)</i>”; - după alineatul (1) punctul (1) propunem a completa cu textul: „la punctul 1) litera i) se completează cu textul „<i>cu excepția categoriilor de infracțiuni prevăzute la alin. (1) art.269. ”</i>”. Astfel, potrivit proiectului, aferent competenței procurorului la exercitarea urmăririi penale, se propune abrogarea lit.i) alineatul (1) art.270 (<i>angajații Centrului Național Anticorupție, în legătură cu exercitarea atribuțiilor de serviciu</i>), respectiv cu instituirea competenței Procuraturii Anticorupție la exercitarea urmăririi penale în raport cu subiecții speciali (angajații Centrului Național Anticorupție), pentru infracțiunile săvârșite în legătură cu exercitarea atribuțiilor de serviciu. În acest sens, menționăm că instituirea competenței Procuraturii Anticorupție de a exercita urmărirea penală pe toate categoriile de infracțiuni săvârșite în legătură cu exercitarea atribuțiilor de serviciu de către angajații Centrului Național Anticorupție ar depăși scopul propus în proiectul de modificare -delimitarea competențelor Procuraturii Anticorupție la investigarea cauzelor de corupție la nivel înalt. Or, categoriile de infracțiuni care pot fi săvârșite în legătură cu exercitarea atribuțiilor de serviciu pot fi din diferite domenii (<i>ex. infracțiuni contra justiției, infracțiuni contra patrimoniului, infracțiuni contra libertății, infracțiuni contra cinstei și demnității....ș.a.</i>) iar exercitarea urmăririi penale pe cauzele penale pornite pe	la litera i) se completează cu textul „ , cu excepția celor prevăzute la art. 270¹”;
--	--	--

		aceste categorii de infracțiuni nu țin de atribuțiile funcționale ale Procuraturii Anticorupție, care potrivit art.9 alin. (4) din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură, este specializată în combaterea infracțiunilor de corupție, a actelor conexe actelor de corupție. Astfel, se impune păstrarea lit.i) alin. (1) art. 270 din Codul de procedură penală și anume competența generală a procurorului la exercitarea urmăririi penale pentru infracțiunile săvârșite de angajații Centrului Național Anticorupție în legătură cu exercitarea atribuțiilor de serviciu, iar în cazul săvârșirii de către ultimii a infracțiunilor prevăzute la art. 181¹-182, 239-240,324-335¹ și art.352¹ alin.(2) din Codul penal intervine competența Procuraturii Anticorupție.	
	9.	- la alineatul (5) considerăm că substituirea sintagmei „... și <i>adjuncții</i> lui pot...” cu cuvântul „...<i>poate</i>...” înlătură posibilitatea adjuncților Procurorului General de a dispune motivat transmiterea unei cauze de la un organ de urmărire penală unui alt organ de urmărire penală ceea ce ar afecta buna funcționare a instituției în realizarea scopului procesului penal, aceste funcții ținând în esență de activitatea nu doar organizatorică, dar în mare parte și buna desfășurare a activității de urmărire penală, fiind în concordanță și cu prevederile art.53¹ din Codul de procedură penală, unde este indicat că Adjuncții Procurorului General sunt ierarhic superiori inclusiv procurorilor-șefi ai procuraturilor teritoriale și specializate.	Nu se acceptă Conform art. 9 alin. (3) din <i>Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratură</i>, procuratura specializată este condusă de către un procuror - șef, asimilat adjunctului Procurorului General, ajutat de un adjunct ori, după caz, de adjuncți, asimilați procurorului-șef al subdiviziunii Procuraturii Generale. Dat fiind faptul că procuraturile specializate au atribuții ale organului de urmărire penală, în sensul art. 52 alin. (1) pct. 2) coroborat cu art. 270¹ și 270² din <i>Codul de procedură</i>

		<i>penală</i>, prin menținerea împuternicirilor adjuncților Procurorului General de a transmite cauzele penale de la un organ de urmărire penală unui alt organ de urmărire penală, nu se asigură respectarea funcției ierarhice superioare. Mai mult ca atât, art. 2 alin. (1) din <i>Legea cu privire la procuraturile specializate</i>, stabilește că, procuratura specializată este o entitate independentă în cadrul Procuraturii, care își desfășoară activitatea în baza principiilor de organizare și de activitate a Procuraturii și a procurorului, prevăzute de <i>Legea cu privire la Procuratură</i>.
10.	1.2. La pct.5 din proiect- Articolul 270¹ din Codul de procedură penală Urmează a fi corectată eroarea materială și din alineatul (1) cuvântul „<i>sbp.</i>” urmează a fi substituit cu cuvântul „<i>punctele</i>”.	Se acceptă Eroarea expusă a fost substituită
11.	1.3. La pct. 6 din proiect- Articolul 270² din Codul de procedură penală Prin modificările propuse la acest articol se exclude din competența Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale (în continuare PCCOCS) a	Se acceptă parțial În proiect se va expune următoarea redacție: „Articolul 270² alineatul (1) se completează cu litera d) cu următorul cuprins:

	infracțiunilor prevăzute la art.244, art.248, art.248¹, art.248², art.249 și art.259-261 din Codul penal. Este necesar de menționat că raționamentele legiuitorului de atribuire a competențelor pentru infracțiunile discutate în competența PCCOCS au fost că infracțiunile, în care proporțiile drepturilor de import depășesc 50.000 unități convenționale, sunt de regulă unele complexe, care deseori sunt realizate prin implicarea persoanelor responsabile din cadrul autorităților competente de efectuarea controalelor, colaboratori ai SV sau brokeri vamali, împrejurări ce au fost luate în considerație la redacția actuală a prevederilor discutate. În concluzie, ținând cont că fenomenul implicării colaboratorilor vamali în scheme de contrabandă nu a fost anihilat, transmiterea competențelor asupra întregului spectru de infracțiuni de această categorie în favoarea Serviciului Vamal la moment se prezintă ca o soluție inoportună.	„d) infracțiunilor prevăzute la art. 244, 248, 248¹, 248² și 249 din Codul penal, dacă valoarea în vamă a mărfurilor, a drepturilor de import sau a prejudiciului cauzat prin infracțiune depășește valoarea de 50000 de unități convenționale;” În partea ce ține de exercitarea urmăririi penale a infracțiunilor informatice și infracțiuni în domeniul telecomunicațiilor inserate în Capitolul XI din <i>Codul penal</i>, acestea vor intra în competența organelor de urmărire ale MAI, în special organului de urmărire penală al Direcției investigații infracțiuni informatice al INI al IGP al MAI.
12.	Totodată, nu rezonăm nici cu ideea formulată în nota informativă potrivit căreia „<i>La fel, art. 270² alin.(1) lit. d) din Codul de procedura penală impune examinarea cauzelor de către PCCOCS a infracțiunilor săvârșite de un grup criminal organizat în sensul art. 46 din Codul penal, doar pentru infracțiunile deosebit de grave și excepțional de grave.</i> Însă reieșind din chintesența atribuțiilor PCCOCS, în combaterea criminalității organizate, este necesară atribuirea în competența PCCOCS investigarea tuturor infracțiunilor săvârșite de un grup criminal organizat din	Se acceptă parțial În proiect se va expune următoarea redacție: Articolul 270² alineatul (1) litera d) devine litera e) care va avea următorul cuprins: „e) infracțiunilor deosebit de grave și excepțional de grave săvârșite de un grup criminal organizat în sensul art. 46 din Codul penal, cu excepția celor menționate

<i>motivul că aceasta este o subdiviziune specializată în combaterea criminalității organizate, iar sarcinile de bază sunt axate anume spre destructurarea oricăror tipuri de grupări criminale indiferent de amploarea acestora, sfera de influență, etc... ”.</i> La subiect, există un număr substanțial de componente de infracțiuni săvârșite de grupuri criminale organizate din categoria celor grave, care nu sunt atribuite în competența exclusivă a PCCOCS, inclusiv la art.186 alin.(3), art.187 alin.(3), art.188 alin.(3), art.189 alin.(3), art.190 alin.(3), art.191 alin.(3), art.196 alin.(3), art.362/1 alin.(3) din Codul penal și altele competența cărora sunt ale inspectoratelor teritoriale de poliție. Aceste cauze deseori nu sunt de o complexitate sporită și nu necesită implicarea procuraturii specializate cum este PCCOCS. Mai mult, transmiterea în competența procuraturii a acestor categorii de cauze ar crea o sarcină suplimentară, care nu este acoperită de resurse umane și financiare suficiente. Totodată, există mecanisme necesare cât în cadrul Procuraturii Generale, atât și în cadrul Direcției generale urmărire penală a IGP al MAI de a monitoriza aceste cauze și la necesitate de asigurat retragerea lor din inspectoratele/procuraturile teritoriale și transmiterea în PCCOCS. În concluzie, opinăm asupra formulei actuale a lit. d) alin. (1) art. 270² Cod de procedură penală.	<i>la art. 269 și 270¹ alin. (1) din prezentul cod;”</i>
--	--

13.	Cu referire la alineatul (2) Insistăm asupra păstrării textului actual al alineatului (2) al art. 270² și anume: „<i>Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale conduce urmărirea penală în cauzele în care urmărirea penală este efectuată de către organele de urmărire penală cu competența pe întreg teritoriul Republicii Moldova, menționate la art. 266, 268 și 269/2 din prezentul cod</i>”. Redacția expusă în proiect a alineatului (2) a articolului 270² va afecta negativ activitatea organelor de urmărire penală constituite în cadrul Inspectoratului General de Poliție (<i>Direcția Generală Urmărire Penală, Centrul pentru Combaterea Traficului de Persoane, Serviciul Protecție Internă și Anticorupție și Direcția investigații Infrapecțiuni Informatice a Inspectoratului Național de Investigații</i>, la fel organul de urmărire penală al Inspectoratului General al Poliției de Frontieră. Aceste organe de urmărire penală au competențe pe întreg teritoriul Republicii Moldova și lipsa unei Procuraturi cu aceleași competențe teritoriale de a conduce urmărirea penală ar crea impedimente serioase în continuarea activității. La zi, procurorii din cadrul PCCOCS conduc urmărirea penală în cauzele aflate în exercitarea ofițerilor de urmărire penală din 7 organe de urmărire penală, inclusiv: 1. Organul de urmărire penală al Centrului pentru combaterea traficului de persoane al INI al IGP al MAI (în continuare CCTP);	Se acceptă parțial În proiect se va expune următoarea redacție: „Articolul 270² alineatul (2) va avea următorul cuprins: „(2) Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale conduce urmărirea penală în cauzele în care urmărirea penală este efectuată de către organele de urmărire penală cu competență teritorială generală ale: a) Ministerului Afacerilor Interne; b) Serviciului Vamal; c) Serviciului Fiscal de Stat.”.” Conform art. 2 din <i>Legea nr. 320/2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului</i>, <i>Politia</i> este o instituție publică specializată a statului, în subordinea Ministerului Afacerilor Interne, care are misiunea de a apăra drepturile și libertățile fundamentale ale persoanei prin activități de menținere, asigurare și restabilire a ordinii și securității publice, de prevenire, investigare și
-----	--	--

2. Organul de urmărire penală al Inspectoratului general al poliției de frontieră al MAI (în continuare IGPF); 3. Organul de urmărire penală al Direcției investigații infracțiuni informatice al INI al IGP al MAI (în continuare DIII); 4. Organul de urmărire penală al Direcției generale urmărire penală al IGP al MAI (în continuare DGUP); 5. Organul de urmărire penală al Serviciului protecție internă și anticorupție al MAI (în continuare SPIA); 6. Organul de urmărire penală al Serviciului Vamal (în continuare SV); 7. Organul de urmărire penală al Serviciului Fiscal de Stat (în continuare SFS). Potrivit proiectului propus organele de urmărire penală ale CCTP, al IGPF și SPIA vor fi excluse din competența de conducere a urmăririi penale a PCCOCS. Pe lângă faptul că autorii proiectului nu au dat o alternativă altei procuraturi să conducă urmărirea penală în cazurile investigate de aceste organe centrale ale MAI, aceste propuneri creează riscuri la evaluările în rapoartele de evaluare internațională. La subiect, în cadrul PCCOCS este creat și funcționează Biroul antitrafic și crima cibernetică, precum este stipulat în art.11 alin.(5) din Legea⁵ privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane. Potrivit aceluiași act normativ la art.11 alin.(2) este învederat că „<i>Ministerul Afacerilor Interne, prin organele</i>	de descoperire a infracțiunilor și contravențiilor. Între timp, art. 14 alin. (1) și (2) din <i>Legea nr. 320/2012</i>, stabilește că, în vederea îndeplinirii atribuțiilor specifice Poliției, prin ordinul ministrului afacerilor interne, la propunerea șefului Inspectoratului General al Poliției, se înființează subdiviziuni specializate. Subdiviziunile specializate sînt unități ale Poliției de competență teritorială generală, subordonate Inspectoratului General al Poliției, care pot crea servicii publice desconcentrate și se instituie conform specificului unor sectoare și direcții concrete de activitate. Prin ordinul ministrului afacerilor interne se înființează subdiviziunea specializată a Poliției, care va avea calitatea de organ de urmărire penală. Prin urmare, art. 270² alin. (2) din <i>Codul de procedură penală</i>, este necesar să se regăsească specificarea organelor de urmărire penală ale Poliției de competență teritorială
---	--

⁵ Legea nr.241 din 20.10.2005;

	<i>sale specializate în prevenirea și combaterea traficului de ființe umane, desfășoară activități operative de investigație, de urmărire penală, de cooperare internațională, de identificare și protecție a victimelor traficului de ființe umane, de analiză și informație, stimulează crearea unor centre zonale de prevenire și combatere a traficului de ființe umane.”.</i> În speță, acest organ specializat a MAI este CCTP, care potrivit aceleiași norme urmează să interacționeze cu structurile specializate create în cadrul altor instituții de drept. În concluzie, interacțiunea dintre CCTP și PCCOCS este una determinantă în respectarea actului normativ indicat <i>supra</i>, dar și întru realizarea efectivă a actelor normative internaționale, implicit: ➤ Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate⁶ (cu protocoalele adiționale la aceasta): ✓ Protocolul privind prevenirea, reprimarea și pedepsirea traficului de persoane, în special al femeilor și copiilor⁷; ✓ Protocolul împotriva traficului ilegal de migranți pe calea terestră, a aerului și pe mare⁸; ➤ Convenția Consiliului Europei privind lupta împotriva traficului de ființe umane⁹.	generală, fiind în concordanță cu dispozițiile Legii nr. 320/2012 și realitățile sociale.
--	---	---

⁶ Ratificată prin Legea Republicii Moldova nr.15-XV din 17.02.2005;

⁷ Ratificată prin Legea Republicii Moldova nr.17-XV din 17.02.2005;

⁸ Ratificată prin Legea Republicii Moldova nr.16-XV din 17.02.2005;

⁹ Ratificată prin Legea Republicii Moldova nr.241-XVI din 20.10.2005;

	În situația aprobării propunerilor în formula prezentată în proiect sunt riscuri de a primi observații în rapoartele de evaluare internațională pe domeniu, în special Raportul Departamentului de Stat al SUA (cunoscut și ca TIP Report) și raportul GRETA, fapt ce va genera discuții asupra respectării calitative a tratatelor internaționale menționate <i>supra</i>.	
14.	La Articolul II. 2.1. La alineatul (1) textul „<i>la expirarea a 3 luni</i>” propunem a-l substitui cu textul „<i>peste o lună</i>”. <u>Argumentare:</u> Potrivit prevederilor art. 56 alin. (1) din Legea 100/2017 cu privire la actele normative: „<i>Actele normative intră în vigoare peste o lună de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova sau la data indicată în textul actului normativ, care nu poate fi anterioară datei publicării.</i>”, iar alineatul (3) al aceluși articol reglementează că: „<i>Intrarea în vigoare a actelor normative poate fi stabilită pentru o altă dată doar în cazul în care se urmărește protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, realizarea angajamentelor internaționale ale Republicii Moldova, conformarea cadrului normativ hotărîrilor Curții Constituționale, eliminarea unor lacune din legislație sau contradicții între actele normative ori dacă există alte circumstanțe obiective.</i>” În acest context este de menționat că nu este justificat stabilirea momentului intrării în vigoare a actului normativ	Se acceptă parțial A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 7

		doar <u>după 3 luni de la data publicării</u>, având în vedere că nici nota informativă nu oferă careva argumente sau informație pertinentă în acest sens. Prin urmare, considerăm judicios a menține regula generală de intrare în vigoare a actelor normative statuată la art.56 alin. (1) din Legea 100/2017, adică peste o lună de la data publicării în Monitorul Oficial.	
	15.	2.2. La alineatul (2) textul „<i>dacă nu a fost înaintată învinuirea,</i>” propunem a-l exclude. Astfel, propunem ca odată cu modificarea competențelor de exercitarea urmăririi penale, considerăm oportun ca toate cauzele penale aflate în faza de urmărire penală să fie expediate organului competent de drept să exercită urmărirea penală, indiferent dacă a fost sau nu înaintată învinuirea. Or, Codul de procedură penală nu prevede cazuri de soluționare a chestiunilor de competență având în vedere existența sau inexistența calității procesuale de învinuit în cauze penale. Totodată, considerăm că norma propusă la alineatul (2) Art. II din proiect ar contraveni dispozițiilor Codului de procedură penală care reglementează competența la exercitarea urmăririi penale. În acest context, menționăm că încălcarea prevederilor legale referitoare la competența după materie sau după calitatea persoanei, printre altele, dacă sunt obligatorii potrivit legii, atrage nulitatea actului procedural potrivit art. 251 alin. (2) din Codul de procedură penală.	Se acceptă parțial A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 7
Serviciul Fiscal de Stat	16.	Serviciul Fiscal de Stat a examinat proiectul de hotărâre privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Codului de procedură penală al Republicii Moldova nr.	

Nr. 26-12/1-10-29736 din 1.03.2023		122/2003 (delimitarea competențelor Procuraturii Anticorupție și Centrului Național Anticorupție la investigarea cauzelor de corupție la nivel înalt) (număr unic 123/MJ/2023), trimis spre avizare, și informează despre lipsa de obiecții și propuneri.	
Institutul pentru Politici și Reforme Europene (IPRE) Nr. 206 din 24 februarie 2023	17.	În rezultatul analizei a notei informative și a proiectului de lege (n.u. 123/MJ/2023) de modificare a Codului de Procedură Penală nr. 122/2003 cu privire la delimitarea competențelor Procuraturii Anticorupție și Centrului Național Anticorupție la investigarea cauzelor de corupție la nivel înalt, comunicăm următoarele. 1. Susținem decizia Ministerului Justiției de a extragere propunerile de modificare a CPP (n.u. 68/MJ/2023) în partea ce ține de delimitarea competențelor PA și CNA, ceea ce va contribui inclusiv la realizarea în termeni proximi a Recomandării 3 din Opinia Comisiei Europene privind cererea de aderare a Republicii Moldova la UE, precum și a Memorandumului cu privire la politicile economice și financiare, încheiat cu FMI. 2. Apreciem că în procesul de elaborare a proiectului de lege s-a ținut cont de Analiza funcțională a Procuraturii Anticorupției realizată cu sprijinul IPRE¹⁰. 3. Comunicăm lipsa obiecțiilor, susținem textul proiectului de lege (n.u. 123/MJ/2023) și considerăm că adoptarea acestuia va contribui la creșterea eficienței Procuraturii Anticorupție cu privire la investigarea cauzelor de corupție la nivel înalt.	

¹⁰ <https://ipre.md/2022/11/23/analiza-functionala-a-procuraturii-anticoruptie-a-republicii-moldova/>

Serviciu de Informații și Securitate <i>Extras din avizul nr. E/1527 din 15.02.23 prezentat la proiectul cu nr. unic 68/MJ/2023</i>	18.	[...] Corespunzător prin caare se propune în redacție nouă articolul 269 din Codul de procedură penală, organul de urmărire penală al Centrului Național Anticorupție este împuternicit să efectueze urmărirea penală în privința infracțiunilor enumerate în normă, dacă acestea au fost săvârșite de: 1) persoane cu funcții de demnitate publică în sensul art. 123 alin. (3) din Codul penal; 2) funcționari publici de conducere de nivel superior; 3) ofițerilor de investigații. Respectiv conchidem că potrivit normei propuse, organul de urmărire penală al Centrului Național Anticorupție va efectua urmărirea penală în raport cu directorul și directorul adjunct al Serviciului de Informații și Securitate, precum și în raport cu ofițerii de informații și securitate. La acest aspect, urmează a fi luat în considerare faptul că, potrivit art. 33 alin. (1) din Legea integrității nr. 82/2017, Serviciul de Informații și Securitate realizează evaluarea integrității instituționale în privința Centrului Național Anticorupție, deținând în acest sens și cazierul privind integritatea profesională a agenților publici în cadrul Centrului Național Anticorupție. În același context, corespunzător Legii nr. 271/2008 privind verificarea titularilor și candidaților la funcțiile publice, Serviciul de Informații și Securitate efectuează verificarea titularilor și candidaților enumerați la art. 5 al legii nominalizate, printre care se încadrează și funcțiile de	Se acceptă În proiect se va expune următoarea redacție: <i>„Articolul 270, alineatul (1) punctul 1)</i> <i>se completează cu litera e¹) cu următorul cuprins:</i> <i>„e¹) directorul, directorul adjunct al Serviciului de Informații și Securitate și ofițerii de informații și securitate;”;</i> <i>litera g) va avea următorul cuprins:</i> <i>„g) ofițeri de urmărire penală și polițiști, în legătură cu exercitarea atribuțiilor de serviciu, cu excepțiile prevăzute la art. 269;”</i> <i>literele h) se abrogă;</i> <i>la litera i) se completează cu textul „ , cu excepția celor prevăzute la art. 270¹;”</i> <i>„Articolul 270¹ va avea următorul cuprins:</i> „Articolul 270¹. Competența Procuraturii Anticorupție (1) Procuratura Anticorupție exercită urmărirea penală în cazul infracțiunilor date în competența Centrului Național Anticorupție,
--	------------	---	---

		demnitate publică și/sau funcții publice de conducere de nivel superior din cadrul Centrului Național Anticorupție. În acest context, propunem modificări la Codul de procedură penală: 1) Articolul 270 alin. (1) subpct. 1) să fie completat cu lit. e¹) cu următorul cuprins: „e¹) directorul sau directorul adjunct al Serviciului de Informații și Securitate, precum și de către ofițerii de informații și securitate;”; 2) la art. 270¹ alin. (1) sintagma „lit. a)-e)” să fie substituită cu sintagma „lit. a)- e¹)”. [...]	săvârșite de persoanele prevăzute la art. 270 alin. (1) pct. 1) lit. a)-e¹) și i). ”
Uniunea Avocaților din Moldova <i>Extras din avizul nr. UA/103/2023 din 6.02.2023 prezentat la proiectul cu nr. unic 68/MJ/2023</i>	9.	La art. 269, stabilirea în competența organului de urmărire penală al Centrului Național Anticorupție de a efectua urmărirea penală în privința infracțiunilor prevăzute la art. 324–335, face inutilă stipularea în mod distinct a infracțiunilor prevăzute la art. 330–330 ² , 332-332 ² , or acestea din urmă sunt cuprinse deja în șirul celor prevăzute la art. 324–335	Precizare La „extragerea” proiectului respectiv din proiectul de lege pentru modificarea consolidată a Codului de procedură penală, înregistrat în Cancelaria de Stat cu numărul unic 68/MJ/2023, aceste intervenții au fost înlăturate.
	20.	La art. 269 ² din Codul de procedură penală propunem completarea textului acestuia cu textul „și Centrului Național Anticorupție”, or în cazul infracțiunilor „săvârșite în conexiune” cu cele prevăzute expres în competența CNA, competența efectuării urmăririi penale va aparține Centrului Național Anticorupție	Se acceptă parțial În proiect se va expune următoarea redacție: „La articolul 269² textul „cu excepția infracțiunilor care sunt atribuite prin lege în competența procurorului” se substituie cu textul „cu excepțiile prevăzute de prezentul capitol”).”

	21.	În privința art. 269³, subliniem că acesta nu are un conținut clar, deoarece nu este realizată o conexiune dintre „infracțiunea în legătură cu care a fost pornită urmărirea penală” și infracțiunile prevăzute de art. 243 și 279 din Codul penal. Dacă este vorba despre infracțiunile predicat/principale, atunci sugerăm utilizarea noțiunilor specifice care să permită înțelegerea corectă și fără echivoc a normei juridice. Totodată, remarcăm că, urmărirea penală în condițiile legislației actuale în privința infracțiunii prevăzute la art. 243 CP poate fi efectuată și finalizată, precum și judecarea cauzei în această privință poate avea loc, independent de constatarea infracțiunii principale/predicat. A se vedea în acest sens §36 - 45 ale Deciziei Curții Constituționale a Republicii Moldova nr. 182/2022, mai cu seamă „37. Curtea observă că articolele 6 alin. (2) lit. b) din Convenția de la Strasbourg și 9 alin. (2) lit. b) din Convenția de la Varșovia prevăd că „în scopul punerii în practică sau al aplicării [alineatului] 1 se poate prevedea că infracțiunile enunțate în acest alineat să nu se aplice persoanelor care au comis infracțiunea-predicat”. Prevederi similare există și în articolul 6 alin. (2) lit. e) din Convenția Națiunilor Unite.”. Prin urmare, nu este clar în ce situații rămâne aplicabil acest articol și în ce măsură acesta este util dacă infracțiunile de spălare a banilor sunt de competența CNA și PCCOCS, conform alin. (2) art. 269 coroborat cu alin. (1) art. 269 CP și art. 270² alin. (1) lit. c).	Precizare Versiunea textului art. 269³ din proiect respectă terminologia constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în dispozițiile art. 269¹, care prevăd competența organelor de urmărire penală în privința infracțiunilor contra justiției, or art. 54 alin. (1) lit. c) din <i>Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative</i>, stabilește limbajul actului normativ ce trebuie utilizat. Suplimentar argumentelor expuse de autorul proiectului în pct. 23, menționăm că infracțiunile generatoare de profit săvârșite de către grupare criminală, asociație, sau organizație criminală, trafic de droguri, traficul de ființe umane, contrabanda și evaziunea fiscală, constituie unele din principalele amenințări legate de spălare de bani și finanțarea terorismului, și nu sunt în competența CNA, din acest considerent este necesar sporirea capacităților de investigație a organelor de urmărire penală pentru infracțiunile menționate, în cazul în
--	-----	---	---

			care nu se va cunoaște infracțiunea „predicat”, fapt pentru care optăm oferirea unor instrumente suplimentare pentru combaterea eficientă a unor astfel de fapte.
	22.	Referitor la completarea art. 270 cu alin. (4 ¹), exercitarea urmăririi penale în privința unui procuror de către un procuror din altă procuratură nu ține cont de faptul că competența în acest caz, conform proiectului, aparține Procuraturii Anticorupție. A se vedea în acest sens dispozițiile alin. (1) art. 270 ¹ din proiect.	Se acceptă În proiect se va expune următoarea redacție: „Articolul 270: [...] se completează cu alineatul (4¹) cu următorul cuprins: „(4¹) Exercițarea urmăririi penale în cazul infracțiunilor săvârșite de procuror se efectuează de către procurorul din altă procuratură.”.”
Centrul Național Anticorupție <i>Avizul nr. 06/2/3703 din 06.03.2023</i>	23.	<u>La art.I pct.1 din proiect privind expunerea în redacție nouă a art.269 din Codul de procedură penală</u> La alin.(1): a) după textul „239 – 240”, completarea normei cu textul „243”. Potrivit art.19 alin.(1) lit.a) din Legea nr.308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, printre atribuțiile Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor (<i>în continuare – SPCSB</i>) se numără și transmiterea organelor competente a informațiilor privind activitățile și tranzacțiile suspecte de spălare a banilor, de infracțiuni asociate acestora și de finanțare a terorismului, precum și altă informație relevantă obținută în temeiul prevederilor legii.	Se acceptă parțial În proiect se va expune următoarea redacție: Articolul 269. Competența organului de urmărire penală al Centrului Național Anticorupție [...] (2) Centrul Național Anticorupție efectuează urmărirea penală în privința infracțiunilor prevăzute la art. 243 din Codul penal, dacă bunurile provin din oricare din

		Infracțiunea de spălare de bani este una autonomă, ceea ce se manifestă prin posibilitatea de a reține această infracțiune fără a exista o condamnare anterioară sau concomitentă pentru infracțiunea predicat și, mai mult, fără a determina cu precizie fapta prin care au fost produse bunurile sau fără a determina autorul infracțiunii predicat. Acest concept reprezintă un răspuns al statelor la evoluția infracționalității, respectiv înmulțirea activităților infracționale repetate care duc la obținerea de beneficii materiale importante, transferate pe teritoriul mai multor țări. Prin urmare, în cazul infracțiunii de spălare a banilor, de cele mai multe ori, infracțiunea primară (predicat) nu se cunoaște. Astfel, SPCSB va fi pus în dificultate în ceea ce privește identificarea entității responsabile de examinarea infracțiunii, pentru diseminarea informațiilor privind suspiciunile rezonabile cu privire la comiterea spălării banilor. Situația implică riscul unui „ping-pong” a informațiilor primite de la SPCSB, între organele de urmărire penală, în cazul necunoașterii infracțiunii predicat. Totodată, art.269³ din proiect, cu care se completează Codul de procedură penală, asigură dreptul altor organe de urmărire penală să examineze și infracțiunea prevăzută la art.243 din Codul penal, rezultată din infracțiunile primare examinate de către acestea. De asemenea, obiectul de reglementare al art. 335¹ din Codul penal (falsul în documente contabile), nu ține de competența Centrului Național Anticorupție (în continuare – <i>Centru</i>), atribuțiile căruia sunt statuate în Legea nr.1104/2022;	infracțiunile prevăzute la alin. (1) ori dacă infracțiunea a fost descoperită de aceasta și nu se cunoaște infracțiunea principală.” Menționăm că, includerea infracțiunii de spălare a banilor în art. 269 alin. (1) din <i>Codul de procedură penală</i>, CNA se va limita la investigarea infracțiunii respective doar dacă aceasta va fi săvârșită de subiecții speciali indicați în acest alineat. Pe când, în cazul în care, SPCSB-ul va transmite CNA-ului informațiile privind activitățile și tranzacțiile suspecte de spălare a banilor ce derivă din infracțiunile menționate în alin. (1) de la art. 269, CNA urmează să-și rețină spre investigare această cauză, chiar dacă infracțiunea nu a fost săvârșită de unul dintre subiecții prevăzuți la alin. (1) din art. 269. Astfel, prin completarea art. 269 cu alin. (3), acordă posibilitate CNA-ului să investigheze spălarea banilor dacă bunurile provin din infracțiunile date în competența sa, indiferent de subiectul acesteia.
--	--	--	---

			Se acceptă excluderea art. 335¹ din Codul penal din competența CNA, or aceasta este atribuită organului de urmărire penală al Serviciului Fiscal de Stat grație art. 269¹ din <i>Codul de procedură penală</i>.
	24.	b) la subpct.1) – după textul „<i>dacă au fost săvârșite de</i>” prevederea urmează a fi completată cu textul „<i>sau în privința următorilor subiecți:</i>”. Exigența completării este dictată de imposibilitatea examinării de către Centru a infracțiunilor de corupere activă și trafic de influență (art.325 și 326 din Codul penal), în cazul în care o persoană terță susține că: -) a promis, oferit sau dat, personal sau prin mijlocitor, unuia dintre subiecții enumerați în subpct.1) bunuri, servicii, privilegii sau avantaje [...] pentru a îndeplini sau nu ori pentru a întârzia sau a grăbi îndeplinirea unei acțiuni în exercitarea funcției sale sau contrar acesteia (art.325 din Codul penal); -) a promis, oferit sau dat unuia dintre subiecții enumerați în subpct.1) bunuri, servicii, privilegii sau avantaje [...] când respectivul subiect are sau susține că are o influență asupra unei persoane publice, persoane cu funcție de demnitate publică, persoane publice străine, funcționar internațional, pentru a-l face să îndeplinească sau nu ori să întârzie sau să grăbească îndeplinirea unei acțiuni în exercitarea funcției sale, indiferent dacă asemenea acțiuni au fost sau nu săvârșite (art.326 din Codul penal);	Nu se acceptă A se vedea redacția articolului 269 expus la pct. 32 din sinteză Propunerile respective contravin obiectului de reglementare a proiectului, or prin prezentul proiect se delimitează competența organelor de urmărire penală a infracțiunilor de corupție la nivel înalt (PA), corupția sistemică (CNA) și corupția mică (MAI). În ipoteza prezentată de autorul avizului, competent de examinarea cauzei penale respective va fi MAI-ul, cu condiția că quantumul beneficiului ilicit și a prejudiciului cauzat nu depășesc limitele stabilite. Or, în cazul respectiv, terțul fiind subiectul activ, acțiunile sale vor fi încadrate în una dintre infracțiunile de corupție din sectorul privat (art. 333 sau art. 334 din Codul penal), pe

			cînd acțiunile subiectului pasiv (unul dintre subiecții enumerați la pct. 1)) vor fi încadrate în art. 325 și respectiv 326 din Codul penal Totuși, în cazul în care procurorul va considera ca aceste cauze să fie conexe, atunci dispozițiile art. 279¹ din <i>Codul de procedură penală</i> se vor aplica în modul corespunzător.
25.	c) la subpct.1) lit.a) – considerăm necesară excluderea textului „<i>cu excepția primarilor și viceprimarilor satelor și comunelor, consilierilor locali ai satelor și comunelor</i>”. Comiterea infracțiunilor de către un ales local va fi examinată de către organul de urmărire penală din raza teritorială unde activează alesul local respectiv, fapt care, în opinia noastră, reprezintă un risc de compromitere a investigării obiective a infracțiunii;	Se acceptă A se vedea redacția articolului 269 expus la pct. 32 din sinteză	
26.	d) la subpct.1) lit.b) – după textul „<i>de nivel superior</i>” prevederea urmează a fi completată cu textul „, , <i>funcționari publici de conducere</i>”, în conformitate cu art.7 alin.(1) lit.b) din Legea nr.158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public. Modificarea este necesară în contextul în care funcționarii publici de conducere organizează, coordonează, îndrumă și controlează activitățile care implică exercitarea prerogativelor de putere publică, sub autoritatea unui funcționar public ierarhic superior sau a unei persoane ce exercită funcție de demnitate publică (art.9 alin.(2) din Legea nr.158/2008);	Se acceptă parțial A se vedea redacția articolului 269 expus la pct. 32 din sinteză Dat fiind faptului că legea penală folosește termene și expresii definite în capitolul XIII din <i>Codul penal</i>, urmează de utilizat în procedura penală aceste noțiuni, or textul actului normativ trebuie să respecte terminologia constantă, uniformă și corespunzătoare celei utilizate în alte acte normative, cu atît mai mult în aceeași materie de drept, grație art. 54	

		din <i>Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative</i>. Mai mult, din argumentarea prezentată de autorul avizului nu se desprinde justificarea de a exclude din lista subiecților de <i>persoane publice</i>, în sensul art. 123 din Codul penal, și funcționarii publici de execuție, așa cum sunt prevăzuți în art. 7 alin. (1) lit. c) din <i>Legea nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public</i>. Subiecții respectivi se încadrează în noțiunea de persoană publică definită în art. 123 din <i>Codul penal</i>, fapt pentru care considerăm necesar ca și aceste persoane care săvârșesc infracțiuni de corupție și conexe corupției, să se regăsească în competența CNA.
27.	e) <u>la subpct.1) lit.c)</u> – după textul „<i>ofițeri de urmărire penală</i>” propunem completarea cu textul „, , <i>polițiști și</i>”. Modificarea este necesară întru evitarea examinării, de către polițiști, a infracțiunilor de corupție comise de către alți polițiști, situație în care există riscuri sporite de apariție a conflictelor de interese sau altor impedimente, care pot avea drept rezultat mimarea investigării sau investigarea părtinitoare a infracțiunilor prenotate;	Se acceptă A se vedea redacția articolului 269 expus la pct. 32 din sinteză
28.	f) completarea alin.(1) cu lit.k), care să menționeze încă o categorie de subiecți, și anume – persoanele cu funcție de răspundere	Se acceptă parțial

		din cadrul entităților publice, așa cum este reglementată în art.123 alin.(1) din Codul penal (persoanele cu funcție de răspundere) și art.3 din Legea nr.82/2017 (definiția – „<i>entitate publică</i>”). Ca și în cazul propunerii de la lit.d), exigența modificării este determinată de drepturile și obligațiile acordate persoanei cu funcție de răspundere din cadrul entităților publice, permanent sau provizoriu, în vederea exercitării funcțiilor autorității publice sau a acțiunilor administrative de dispoziție ori organizatorico-economice;	A se vedea redacția articolului 269 expus la pct. 32 din sinteză Suplimentar menționăm că, art. 269, atât în redacția actuală cât și în redacția proiectului, atribuie în competența CNA efectuarea urmăririi penale a infracțiunilor de corupție în sectorul public și în sectorul privat. Pentru investigarea infracțiunilor de corupție în sectorul privat, este necesar ca și subiecții acestora să aibă calitatea persoanelor distincte de cele publice. Așadar, este necesar de a i se atribui în lista subiecților infracțiunii de corupție în sectorul privat și persoanele din categoria celor care gestionează o organizație comercială, obștească sau altă organizație nestatală, în sensul art. 124 din <i>Codul penal</i>. Reieșind din aceste raționamente deducem că în lista acestor persoane intră și: (i) persoane ce reprezintă conducerea partidelor politice; (ii) persoane ce reprezintă conducerea, membrii consiliului, membrii organului executiv și ai comisiei de cenzori întreprinderilor de stat și a
--	--	--	--

			societăților pe acțiuni cu capital majoritar de stat; (iii) precum și alte persoane care în virtutea unei însărcinări, au anumite drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor sau acțiunilor administrative de dispoziție ori organizatorico-economice.
29.	g) subpct.2) – pragul valoric al bunurilor, serviciilor, privilegiilor sau avantajelor sub orice formă pretinse, promise, acceptate, oferite, date, primite, precum și valoarea prejudiciului cauzat prin infracțiune urmează a fi micșorate de la 5000 la 1000 și, respectiv, de la 50000 la 10000 de unități convenționale. Modificarea este necesară deoarece la momentul instituirii Procuraturii Anticorupție și adoptării art.270¹ din Codul de procedură penală, activa Centrul Național Anticorupție, care asigura examinarea corupției „sistemice”. Actualmente situația socială și economică (inclusiv majorarea unității convenționale de la 20 la 50 lei în anul 2016, PIB calculat pe locuitor - 92 556 lei pentru anul 2021), determină necesitatea revizuirii și recalibrării pragurilor valorice menționate mai sus. Ținând cont de analiza practică a valorii bunurilor, serviciilor, privilegiilor sau avantajelor sub orice formă transmise, oferite, date, pretinse, acceptate sau primite, din perspectiva sesizărilor parvenite în adresa Centrului și celor deja documentate, se constată că în majoritatea cazurilor cuantumul acestora nu depășește suma de 50 000 lei. Astfel, nemodificarea pragului valoric al bunurilor, serviciilor, privilegiilor, avantajelor implică riscul supraîncărcării procuraturilor de sector și organului de urmărire penală al Ministerului Afacerilor Interne. Acestea nu vor face față numărului mare de sesizări privind săvârșirea infracțiunilor de corupție a căror	Se acceptă A se vedea redacția articolului 269 expus la pct. 32 din sinteză	

		specific de documentare este unul special, fiind diferite și instrumentele de investigare. La situația din 27 februarie 2023, din numărul total al infracțiunilor de corupție aflate în gestiunea organului de urmărire penală a Centrului: • în cazul infracțiunii de „<i>traficului de influență</i>” (art.326 din Cod penal) – 42 cauze penale, în majoritatea cazurilor fapta fiind comisă de persoane fizice, neavând calitatea de subiecți speciali, dintre care: -) 24 de cazuri – quantumul bunurilor, serviciilor, privilegiilor sau avantajelor nu depășește suma de 1000 unități convenționale; -) 8 cazuri – quantumul acestora se află la limita dintre 1000 și 5000 de unități convenționale; -) 10 cazuri – valoarea depășește 5000 de unități convenționale. La majorarea pragului valoric al bunurilor, serviciilor, privilegiilor sau avantajelor mai mult de 5000 de unități convenționale în cazul infracțiunilor ce țin de competența Centrului, vor persista cauze aparent neînsemnate. Spre exemplu, persoana fizică va susține că are influență asupra unei persoane publice pe care o poate determina să adopte decizie favorabilă în vederea soluționării unei situații de conflict, în schimbul sumei de 240 000 lei. În situația respectivă, Centrul nu are competența să investigheze cazul, în schimb va fi competent să investigheze situațiile în care făptuitorul este subiect special, chiar dacă comite trafic de influență în schimbul sumei de 5000 lei. • În cazul infracțiunii de „<i>corupere activă</i>” (art.325 din Cod penal) – 29 cauze penale, dintre care: -) 20 de cazuri – quantumul bunurilor, serviciilor, privilegiilor etc. nu depășește suma de 1000 de unități convenționale; -) 7 cazuri – quantumul bunurilor, serviciilor, privilegiilor etc. se află la limita dintre 1000 și 5000 de unități convenționale;	
--	--	---	--

		-) 2 cazuri – valoarea bunurilor, serviciilor, privilegiilor etc. depășește 5000 de unități convenționale. • În cazul infracțiunii de „<i>corupere pasivă</i>” (art.324 din Cod penal) – 48 cauze penale, dintre care: -) 39 de cazuri – quantumul bunurilor, serviciilor, privilegiilor etc. nu depășește suma de 1000 unități convenționale; -) 7 cazuri – quantumul bunurilor, serviciilor, privilegiilor etc. se află la limita dintre 1000 și 5000 unități convenționale; -) 2 cazuri – valoarea bunurilor, serviciilor, privilegiilor etc. depășește 5000 unități convenționale. • În cazul infracțiunilor de „<i>darea de mită</i>” și „<i>luarea de mită</i>” (art.333 și 334 din Cod penal) – 7 cauze penale, dintre care: -) 4 cazuri – quantumul bunurilor, serviciilor, privilegiilor etc. nu depășește suma de 1000 unități convenționale; -) 2 cazuri – quantumul bunurilor, serviciilor, privilegiilor etc. se află la limita dintre 1000 și 5000 unități convenționale; -) 1 caz – valoarea bunurilor, serviciilor, privilegiilor etc. depășește 5000 unități convenționale. În acest context, menționăm că la aplicarea pragului valoric al bunurilor, serviciilor, privilegiilor sau avantajelor în mărime de 5000 unități convenționale, ținând cont de subiecții speciali, în gestiunea Centrului vor rămâne 44 de cauze penale. La micșorarea pragului valoric al bunurilor, serviciilor, privilegiilor sau avantajelor până la 1000 unități convenționale, ținând cont de subiecții speciali, în gestiunea Centrului vor rămâne un număr de 60 de cauze penale. Adică, diferența dintre cele două praguri valorice este de 16 cauze penale. Totodată, după textul „10 000 de unități convenționale” norma urmează a fi completată cu textul „, cu excepția infracțiunilor prevăzute la art.181¹–182 și art.243”, deoarece în cazul infracțiunilor contra drepturilor politice prejudiciul cauzat nu poate fi cuantificat;	
--	--	---	--

30.	h) <u>subpct.3)</u> – urmează a fi exclus din proiect, deoarece există riscul compromiterii investigării echidistante a infracțiunii de către organul de urmărire penală din teritoriu;	Se acceptă A se vedea redacția articolului 269 expus la pct. 32 din sinteză
31.	i) alin.(2) – urmează a fi exclus din proiect, în contextul argumentării de la lit.a) și pentru asigurarea continuității modificării propuse supra.	Nu se acceptă A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 23
32.	<i>Recomandare: Expunerea art.269 alin.(1) din Codul de procedură penală în redacția următoare:</i> „Organul de urmărire penală al Centrului Național Anticorupție efectuează urmărirea penală în privința infracțiunilor prevăzute la art.181¹–182, 239–240, 243, 324–335 și art.352¹ din Codul penal, a celor săvârșite în conexiune cu acestea, precum și în cazul infracțiunilor comise cu folosirea situației de serviciu, prevăzute la art.190 și 191 din Codul penal, cu excepțiile prevăzute de prezentul cod: 1) dacă au fost săvârșite în privința sau de către: a) persoane cu funcții de demnitate publică în sensul art.123 alin.(3) din Codul penal; b) funcționari publici de conducere de nivel superior, funcționari publici de conducere; c) ofițeri de urmărire penală, polițiști și ofițeri de investigații; d) avocați; e) executori judecătorești; f) administratori autorizați; g) persoane ce reprezintă conducerea, membrii consiliului, membrii organului executiv și ai comisiei de cenzori întreprinderilor de stat și a societăților pe acțiuni cu capital majoritar de stat;	Se acceptă parțial În proiect se va expune următoarea redacție: „Articolul 269. Competența organului de urmărire penală al Centrului Național Anticorupție (1) Organul de urmărire penală al Centrului Național Anticorupție efectuează urmărirea penală în privința infracțiunilor prevăzute la art. 181¹–182, 239–240, 324–335 și art. 352¹ alin. (2) din Codul penal, a celor conexe cu acestea, precum și în cazul infracțiunilor comise cu folosirea situației de serviciu, prevăzute la art. 190 și 191 din Codul penal: 1) dacă au fost săvârșite de: a) persoanele indicate la art. 123–124 din Codul penal; b) ofițeri de urmărire penală, polițiști și ofițeri de investigații;

		h) persoane ce reprezintă conducerea partidelor politice; i) persoane publice străine și funcționari internaționali în sensul art.123¹ din Codul penal; j) secretarul Consiliului Suprem de Securitate, șeful Marelui Stat Major al Armatei Naționale, alte persoane cu funcții de răspundere din cadrul Statului Major General al Forțelor Armate, precum și de persoane care dețin gradul militar de general sau un grad special corespunzător acestuia; k) persoane cu funcție de răspundere din cadrul entității publice. 2) indiferent de calitatea persoanei, dacă suma de bani, valoarea bunurilor, serviciilor, privilegiilor, avantajelor sub orice formă și altor foloase, pretinse, promise, acceptate, oferite, date sau primite, depășesc 1000 de unități convenționale sau dacă valoarea prejudiciului cauzat prin infracțiune depășește 10000 de unități convenționale, cu excepția infracțiunilor prevăzute la art.181¹–182 și art.243 din Codul penal.”.	c) avocați; d) executori judecătorești; e) administratori autorizați; f) secretarul Consiliului Suprem de Securitate, șeful Marelui Stat Major al Armatei Naționale, alte persoane cu funcții de răspundere din cadrul Statului Major General al Forțelor Armate, precum și de persoane care dețin gradul militar de general sau un grad special corespunzător acestuia; 2) indiferent de calitatea persoanei, dacă suma de bani, valoarea bunurilor, serviciilor, privilegiilor, avantajelor sub orice formă și altor foloase, pretinse, promise, acceptate, oferite, date sau primite, depășesc 1000 de unități convenționale sau dacă valoarea prejudiciului cauzat prin infracțiune depășește 10000 de unități convenționale, cu excepțiile infracțiunilor prevăzute la art. 181¹–182; (2) Centrul Național Anticorupție efectuează urmărirea penală în privința infracțiunilor prevăzute la art. 243 din Codul penal, dacă bunurile provin din oricare din
--	--	--	--

			infracțiunile prevăzute la alin. (1) ori dacă infracțiunea a fost descoperită de aceasta și nu se cunoaște infracțiunea principală.”. Suplementar menționăm că urmare a recomandărilor expuse în raportul de expertiză anticorupție de la pct. 40 din sinteză, articolul 269 a fost completat cu alineatul (3) cu următorul cuprins: „(3) Centrul Național Anticorupție efectuează urmărirea penală a infracțiunilor prevăzute la art. 325 și 326 din Codul penal dacă au fost săvârșite în privința persoanelor prevăzute la alin. (1) pct. 1).”.
	33.	<u>Punctul 4 din proiect privind modificarea art.270 din Codul de procedură penală</u> Deși prevederea nu este reglementată în proiect, la art.270 alin.(1) lit.g) din Codul de procedură penală propunem substituirea textului <i>„colaboratori de poliție și colaboratori ai organelor care desfășoară activitate specială de investigații”</i> cu textul <i>„polițiști și ofițeri de investigații”</i>, iar la final completarea cu textul <i>„ , cu excepțiile prevăzute de prezentul capitol”</i>.	Se acceptă parțial În proiect se va expune următoarea redacție: „Articolul 270: alineatul (1), la punctul 1), [...] litera g) va avea următorul cuprins: „g) ofițeri de urmărire penală și polițiști, în legătură cu exercitarea atribuțiilor de serviciu, cu excepțiile prevăzute la art. 269”;

		Necesitatea modificărilor propuse este argumentată prin faptul că Legea nr.320/2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului nu operează cu noțiunea de „colaborator”, iar în cel de-al doilea caz considerăm că legiuitorul s-a referit la ofițerii de investigații și nicidecum la colaboratorii confidențiali, așa cum sunt definiți în Legea nr.59/2012 privind activitatea specială de investigații. Totodată, specificarea de la finalul prevederii are menirea să facă o delimitare a competențelor și evitarea unui potențial conflict de competență între procurori și organul de urmărire penală al Centrului Național Anticorupție.	
	34.	De asemenea, alin.(9) din același articol are sens ambiguu și oferă posibilitate procurorului de a prelua cauza penală, de la ofițerul de urmărire penală, în lipsa unor criterii clare. Prin urmare, textul „În caz de necesitate” creează posibilitatea interpretării și aplicării abuzive a normei de către procuror. Mai mult ca atât, textul „<i>poate exercita personal urmărirea penală în orice cauză penală</i>” este confuz și poate crea conflict de competență între procurori. <i>Recomandare: Stipularea expresă în art.270 alin.(9) din Codul de procedură penală a condițiilor care justifică dreptul procurorului de a exercita personal urmărirea penală, precum și a cauzelor penale în care acesta este îndreptățit să exercite personal urmărirea penală.</i>	Se acceptă parțial Alineatul (9) din art. 270 se abrogă. Raționamentul abrogării acestui alineat este de a asigura o unicitate și practică uniformă cu privire la retragerea sau transmiterea materialelor și cauzelor penale repartizate unui procuror. Criteriile de care trebuie să se ghideze procurorul în ipoteza preluării materialelor și cauzei penale pentru a-și reține cauza spre examinare sunt

		reglementate în art. 53¹ alin. (3) din <i>Codul de procedură penală</i>. Prin această intervenție se urmărește evitarea nejustificată de retragere a materialelor și cauzei penale la discreția procurorului. Retragerea cauzei penale trebuie efectuată în condițiile art. 53¹ alin. (3) din <i>Codul de procedură penală</i>, care prevede următoarele criterii: a) transferului, delegării, detașării, suspendării sau eliberării din funcție a procurorului, potrivit legii; b) absenței procurorului, dacă există cauze obiective care justifică urgența și care împiedică prezentarea acestuia; c) neîntreprinderii acțiunilor necesare pe cauza penală în mod nejustificat mai mult de 30 de zile; d) constatării, din oficiu sau la plîngere, a unei încălcări grave a drepturilor persoanelor participante la procesul penal sau în cazul admiterii unor omisiuni ireparabile în procesul de administrare a probelor.
	35.	<u>La art.II din proiect</u> Nu se acceptă Intrarea în vigoare a legii este dictată de pregătirea corespunzătoare

		a) alin.(1) – întru asigurarea eficientizării activității Centrului și Procuraturii Anticorupție, propunem intrarea în vigoare a proiectului la data publicării în Monitorul Oficial;	a tuturor organelor de urmărire penală. În acest sens este necesară o perioadă în care MAI va identifica subdiviziuni teritoriale responsabile de efectuarea urmăririi penale în cazul infracțiunilor de corupție și care să acopere întreg teritoriul Republicii Moldova, cu rază de activitate în trei zone regionale. Mai mult, intrarea în vigoare a legii la o dată ulterioară publicării în Monitorul Oficial este timpul necesar cunoașterii efective a legii, și ajustarea cadrului conex acesteia. Astfel, identificarea subdiviziunilor teritoriale responsabile de efectuarea urmăririi penale în cazul infracțiunilor de corupție în cadrul MAI, este un proces mai îndelungat ce implică mai multe acțiuni succesive, fapt pentru care optăm și preconizăm un termen de 3 luni.
	36.	b) la alin.(2) – pentru garantarea unei perioade suficiente de timp necesare procesului de tranziție la noile reglementări și corelarea, din punct de vedere practic, a activității Centrului și Procuraturii Anticorupție, precum și transmiterea materialelor în teritoriu, este necesară acordarea unui termen suficient în acest sens.	Se acceptă A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 7.

	Suplimentar, luând în considerare specificul infracțiunilor de corupție, suntem de părere că asigurarea realizării cu succes a misiunii de investigare a infracțiunilor respective, implică evitarea transmiterii cauzelor penale din competența Centrului tuturor subdiviziunilor organului de urmărire penală din subordinea Ministerului Afacerilor Interne. În schimb, Ministerul Afacerilor Interne va identifica câteva subdiviziuni capabile să acopere întreg teritoriul Republicii Moldova, din punct de vedere zonal (spre exemplu: centru, nord și sud), ceea ce va permite atât specializarea ofițerilor de urmărire penală în investigarea infracțiunilor de corupție, cât și asigurarea unui control eficient în prevenirea și combaterea: abuzului de serviciu, conflictelor de interese, influențelor necorespunzătoare, presiunilor, favoritismului etc., exercitate de către sau în privința ofițerilor de urmărire penală.	
37.	Recomandare: <i>Expunerea art.II din proiect în următoarea redacție: „(1) Prezenta lege intra în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.</i> <i>(2) În termen de 3 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi:</i> <i>a) cauzele penale aflate la etapa de urmărire penală, pentru care a fost întocmit rechizitoriul, se transmit organelor de urmărire penală competente.</i> <i>b) Ministerul Afacerilor Interne va întreprinde măsurile necesare pentru identificarea unor subdiviziuni teritoriale responsabile de efectuarea urmăririi penale în cazul infracțiunilor de corupție și care să acopere întreg</i>	Se acceptă parțial A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 7.

		<i>teritoriul Republicii Moldova, cu rază de activitate în trei zone regionale (Nord, Sud, Centru).”</i>	
	38.	Suplimentar, menționăm că potrivit art.25 alin.(1) al Legii integrității nr.82/2017, eficiența cultivării climatului de integritate instituțională și profesională este supusă verificărilor din partea conducătorilor entităților publice, a autorităților anticorupție, a societății civile și mass mediei. În acest sens, în conformitate cu prevederile art.25 alin.(3) lit.a), art.28 alin.(4) ale Legii prenotate, expertiza anticorupție, în calitate de măsură de control al integrității în sectorul public, se va efectua doar asupra proiectului definitivat în baza propunerilor și obiecțiilor expuse în procesul de avizare și/sau de consultare a părților interesate. Proiectul propus pentru expertiza anticorupție, nu este însoțit de avizele instituțiilor implicate în procesul de avizare/sinteza recomandărilor recepționate în cadrul consultării publice, fapt ce presupune că ulterior redacția proiectului poate suferi modificări și completări. Urmare celor expuse, solicităm respectuos expedierea în adresa Centrului Național Anticorupție a proiectului definitivat, pentru efectuarea expertizei anticorupție.	Precizare Dispozițiile <i>Legii nr. 100/2017</i> este una specială, în partea ce ține de elaborarea actor normative, în raport cu dispozițiile <i>Legii nr. 82/2017</i>. Art. 1 din <i>Legea nr. 100/2017</i>, prevede, printre altele, că prezenta lege stabilește principiile, etapele legiferării și regulile elaborării proiectelor actelor normative, pe când art. 1 din <i>Legea nr. 82/2017</i> prevede că „prezenta lege reglementează domeniul integrității în sectorul public la nivel politic, instituțional și profesional, responsabilitățile entităților publice, ale autorităților anticorupție și ale altor autorități competente pentru cultivarea, consolidarea și controlul integrității în sectorul public, domeniile importante pentru cultivarea integrității în sectorul privat în procesul de interacțiune cu sectorul public și pentru sancționarea lipsei de integritate în sectoarele public și privat.”.

			Astfel, <i>Legea nr. 82/2017</i> nu este incidentă procedurilor de elaborare a actelor normative. Ba mai mult, în conformitate cu art. 5 alin. (3) din <i>Legea nr. 100/2017</i>, normele juridice speciale sînt aplicabile în exclusivitate anumitor categorii de raporturi sociale sau subiecți strict determinați. În caz de divergență între o normă generală și o normă specială, care se conțin în acte normative de același nivel, se aplică norma specială. Prin urmare, considerăm că Centrul Național Anticorupție urma să prezinte raportul de expertiză anticorupție în termenul stabilit de Cancelaria de Stat.
Ministerul Finanțelor <i>Avizul nr. 04-03/216/398 din 20.03.2023</i>	39.	Din nota informativă la proiect rezultă că, la etapa implementării legii, Ministerul Afacerilor Interne urmează să restructureze Serviciul protecție internă și anticorupție (SPIA) din cadrul ministerului cu rază de activitate în trei zone regionale (nord, centru și sud), în scopul asigurării unui control eficient în prevenirea și combaterea cauzelor de corupție pe întreg teritoriul Republicii Moldova. Potrivit autorului proiectului, pentru anul 2023 impactul acestei propuneri se estimează la 21 408,12 mii lei, în contextul în care intrarea în vigoare a proiectului de lege	Precizare Adoptarea proiectului propriu-zis, la moment nu presupune alocarea de cheltuieli financiare suplimentare din contul bugetului public național. Însă odată cu intrarea în vigoare a legii, se impune necesitatea restructurării subdiviziunii specializate a MAI-ului existente (SPIA) care să acopere întreg teritoriu Republicii Moldova, cu rază de activitate în trei zone

	se propune a fi de la 01 septembrie 2023 (impact financiar pentru 3 luni). Totodată, conform aceleiași note informative, autorul propune în calitate de soluție tranzitorie excluderea de sub moratoriu, de la 01 septembrie 2023, a 200 de funcții vacante din sistemul MAI-ului, precum și ajustarea nivelului de salarizare a ofițerilor de urmărire penală prin schimbarea de la grupul ocupațional „Ordine publică și securitate a statului (D)” la grupul ocupațional „Justiție (B)” și atribuirea clasei de salarizare începând cu clasa de salarizare 87 conform Legii nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar. La capitolul dat, accentuăm că nu este clar raționamentul și fundamentarea propunerilor în cauză în condițiile în care SPIA, ca subdiviziune specializată a MAI-ului, care este autoritatea administrativă centrală ce asigură realizarea politicii guvernamentale în domeniul ordinii publice și securității statului, se propune de a fi transferată la grupul ocupațional „Justiție”, contrar atribuțiilor sale de bază și domeniului său de activitate. Mai mult ca atât, nota respectivă nu prevede nici o analiză sub aspect de titluri de funcții concrete, statutul acestora, precum și costul detaliat al modificărilor ce se propun. Iar odată cu modificarea unor clase de salarizare, precum și a grupului ocupațional, acesta va determina și necesitatea amendării Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar. În condițiile menționate supra, considerăm că autoritățile implicate urmează să efectueze o analiză amplă a costurilor ce se propun, inclusiv per număr de unități de	regionale (nord, centru și sud). De aceea este dificil la moment să se estimeze costurile și cheltuielile necesare pentru acest exercițiu și să se poată opera cu cifre concrete. La fel, estimarea cheltuielilor urmează a fi evaluate în timp, reieșind din competențele atribuite. Mai mult ca atât, odată cu includerea în sarcina organului de urmărire penală al MAI a atribuției de investigare a circa 70 de componente de infracțiuni noi, acesta trebuie să preia o sarcină pe care o realiza până la moment organul de urmărire penală a CNA. De aceea, pe lângă preluarea atribuțiilor atribuite prin prezentul proiect (din 1 septembrie 2023) de către actuala subdiviziune specializată (SPIA), care are în jur de 110 funcții publice cu statut special, suplimentar, o soluție tranzitorie ar fi excluderea de sub moratoriu a mai multor funcții vacante existente în sistemul MAI-ului, pentru a evita stagnarea procesului de investigare a noilor infracțiuni atribuite în competența organelor de urmărire penală a MAI.
--	---	--

	personal pentru care se solicită excluderea de sub moratoriu din sistemul MAI-ului, precum și eventuale redistribuiri de alocații în contextul transferului unor atribuții de la o autoritate la alta, cu prezentarea acestora pentru examinare Ministerului Finanțelor, cu implementarea din 01 ianuarie 2024. În acest sens, menționăm că potrivit art. 131 alin. (6) din Constituția Republicii Moldova, nicio cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare. De asemenea, conform art. 17 alin.(2) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014, pe parcursul anului bugetar în curs nu pot fi puse în aplicare decizii care conduc la reducerea veniturilor și/sau majorarea cheltuielilor bugetare, dacă impactul financiar al acestora nu este prevăzut în buget. În condițiile de finanțare prudentă a cheltuielilor, identificarea mijloacelor financiare adiționale din bugetul de stat este dificilă, iar acceptarea unor angajamente neacoperite financiar încalcă principiul sustenabilității bugetare. Având în vedere cele expuse, se propune ca cele invocate de autor în compartimentul ”Fundamentarea economico-financiară” din nota informativă să fie substituite cu următorul text: <i>„Implementarea proiectului de lege urmează a fi realizată în limita alocațiilor bugetare aprobate ale autorităților”</i>. Adițional, în scopul reducerii apariției unor cheltuieli neprevăzute, Ministerul Finanțelor recomandă prezentarea tuturor propunerilor de reorganizare/restructurare spre	În același timp, pînă la 1 ianuarie 2024 se va putea efectua o analiză detaliată a cheltuielilor estimative necesare restructurării subdiviziunii specializate a MAI și capacitării subdiviziunilor teritoriale, astfel încît la începutul anului 2024 bugetul public național să acopere și cheltuielile pentru ca subdiviziunile respective să funcționeze la capacitate deplină. Drept urmare, pentru implementarea proiectului de lege urmează a fi realizată în limita alocațiilor bugetare aprobate ale autorității, iar propunerile de reorganizare sau restructurare ale subdiviziunii specializată SPIA al MAI urmează a fi examinate în cadrul propunerilor de politici publice în contextul Cadrului bugetar pe termen mediu 2024-2026.
--	---	--

		examinare în cadrul propunerilor de politici publice în contextul Cadrului bugetar pe termen mediu 2024-2026.	
Concluziile expuse în Raportul de expertiză anticorupție nr. ELO23/8583 din 14.03.2023			
Centrul Național Anticorupție	40.	Diseminarea competenței de efectuare a urmăririi penale în privința infracțiunii de spălarea banilor automat atrage obligația statului de a asigura în mod corespunzător și simultan organele de urmărire penală ale Ministerului Afacerilor Interne, Serviciului Vamal, Centrului Național Anticorupție și Serviciului Fiscal de Stat cu resurse financiare, umane și tehnice adecvate, personal de o înaltă integritate. Totodată, existența mai multor organe de urmărire penală competente de examinarea spălării banilor și finanțării terorismului va face dificilă asigurarea unor sisteme eficiente de combatere a spălării banilor și a finanțării terorismului. În context, considerăm oportună: a) la art.I pct.1 din proiect art.269 alin.(1) din Codul de procedură penală, după textul „239 – 240”, completarea cu textul „243”; b) excluderea din proiect a alin.(2) din noua redacție a art.269 din Codul de procedură penală; c) excluderea din proiect a art.269³ cu care se completează Codul de procedură penală.	Nu se acceptă Suplimentar argumentelor autorului proiectului expuse în pct. 23 din sinteză, menționăm că infracțiunile generatoare de profit săvârșite de către o grupare criminală, asociație, sau organizație criminală, trafic de droguri, traficul de ființe umane, contrabanda și evaziunea fiscală, constituie unele din principalele amenințări legate de spălare de bani și finanțarea terorismului ce nu sunt în competența CNA. Mai mult, în cadrul INI al IGP al MAI, este creată Direcția investigații infracțiuni spălarea banilor și finanțarea terorismului având ca obiectiv prioritar prevenirea, descoperirea și, după caz, investigarea infracțiunilor de spălare a banilor și finanțarea terorismului, lichidarea cauzelor și condițiilor ce favorizează săvârșirea infracțiunii de spălare a banilor pentru a asigura

			protejarea persoanei, a societății și a statului împotriva acțiunilor ilegale în acest domeniu. Prin urmare, pentru combaterea eficientă a astfel de fenomene este esențial și strict necesară completarea competențelor MAI în domeniul investigării spălării banilor și finanțării terorismului, fapt pentru care ar oferi instrumente suplimentare pentru prevenirea și curmarea criminalității și asigurarea securității publice.
	41.	În scopul evitării riscurilor de apariție a conflictelor de interese sau altor impedimente care pot avea drept rezultat mimarea investigării sau investigarea părtinitoare a infracțiunilor de corupție, de către subdiviziunile teritoriale responsabile de efectuarea urmăririi penale a infracțiunilor de corupție ale Ministerului Afacerilor Interne, propunem: completarea subpct.(1) cu lit.g) cu următorul cuprins: „g) indiferent de calitatea persoanei, dacă infracțiunile prevăzută la art.325 și 326 din Codul penal au fost săvârșite în privința subiecților de la lit.a) – f)”	Se acceptă parțial Articolul 269 se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins: „(3) Centrul Național Anticorupție efectuează urmărirea penală a infracțiunilor prevăzute la art. 325 și 326 din Codul penal dacă au fost săvârșite în privința persoanelor prevăzute la alin. (1) pct. 1).”

Ministru

Veronica MIHAILOV-MORARU